

A SIKÍTÁS

1

A nap vakító fénnel lobbant a szemébe, pontosan akkor, amikor az amazon vad mozdulattal meg-rántotta a szíjat, hogy fájdalmasan felvágta tőle a fejét a ló. Belevisített a levegőbe valami vad boldogsággal, valami elfojthatatlan kéjjel, és a vadul ináló férfi barna háta, amelyen vastag izzadságpatakok csorogtak végig, megvonaglott a sikoltástól. A rohanó férfi nagy ugrásokkal kerülgette az alacsony bokrokat, arra gondolt, hogy ezek akadályozni fogják az üldözést, a hatalmas, sötétvörös, izmos mént, az amazonnal, aki mintha ősz-szenőtt volna a lóval: hosszú, fekete haja éppen úgy hullámozott utána a forró levegőben, ahogy a mén ívbe feszült nyakán a gubancos sörény; pas-kolták a hasát ezek a durva szálú kötegek. A ló tüzes szemű, csontos fejét előrenyújtva gonoszul követte a menekülő alakot, s a nő leengedte két karját a ló lapockái mellett, egészen ráhajolt a kimelegedett izmos nyakra, összehúzott szemmel figyelte az állat két hegyes füle között a minden-képpen kicsinek látszó embert, aki rémülten kap-kodja hófehér bőré talpát a megrepedezett földön. Engedi a lovat kitörni, aztán visszafogja, és újra nekiengedi ügyesen, teljesen megzavarva az áldo-zatát, módszeresen szorítja az átkozottat annak a meredek, megmászhatatlan sziklának, amelyik, mint valami szürke, komor fal lezárja a mezőt. Valahol a háta mögött az izzó nap lassan süllyed a távoli dombok felé, s a tárgyak hosszúra nyúlt lila árnyékokat vetnek a sebzett, sárga földre. A férfi lehajtott fejjel rohant, a szemét mereven a földre szegezve, felforrósodott tüdeje szinte szét-

robbantotta a mellkasát, a haj csapzottan, vizesen tapadt a homlokára, s amikor felkapta a fejét, mély hangon, rémülten üvöltött: meglátta az elébe meredő szürke sziklafalát. Őrjöngve próbált elkanyarodni, de elébe magasodott a ló sötét árnyéka, s akkor hatalmasat roppantak a csontjai, ahogy fújtató mellkassal, villogó fogakkal nekivágódott a sziklának, egy pillanatnyi ájult mozdulatlanág után kapálózva, kifehéredő ujjakkal, ordítva kapaszkodott felfelé a sima sziklafalon. Az amazon nézi a férfit a ló roppant feje mögül, miközben minden izma feszül, a nyílvevő csillogó hegye ide-oda vándorol a levegőben, összehúzott szemmel tűnődik, hol lője meg az átkozottat. A férfi jobbra és balra fordítja a fejét, az izom duzzad a combján, már-már elugrana, amikor a fekete haj mellett, a váll mögött pendül az ideg a lovas ujján. A nyílvevő egyszerre semmivé válik, hogy a következő pillanatban ott remegjen a férfi mellkasa alatt, a lágy, visszahorpadó hasban, ahonnan kisujjnyi vércsik indul a föld felé, végig az erős izmú combon, a szőrös lábszáron, éppen amikor az izzó nap besiklik a dombok mögé, egyszerre fekete lesz a világ és mozdulatlan.

Előbb csak egy csík volt, reszkető tejfehér vonal, aztán felpattant a rés, elnyúlt és kigömbölyödött, miközben az ágy mellett, a széken ezüstösen csörög az ébresztőóra, a fehérségbe beúszik a vékony, barna bőrű kar, a hosszú ujjak megszokott mozdulattal nyomják le az óra tetején a gombot, aztán visszahúzódnak, de a kéz még ott marad a fehér nyílásban, az ujjak begömbülnek, pattogzik a gyöngyházfényű lakk, tompa színű alatta a hegyesre reszelt köröm, sóhajtva engedi le a kezét. A mennyezet vakítóan fehér a feje fölött, fi-

nom pókhálónalak osztják egyenletes csíkokra, mert meghasadozott a vakolat az előregyártott elemek között, a nyitott ablakon át besüt a kora reggeli nap, motoszkálnak a sugarak a rafiából font lámpaernyőn, szép árnyékokat villantanak a mennyezetre – hogy ismeri ezeket a csíkokat, és mégis minden reggel megcsodálja, pedig csak annyit jelentenek: ez a nap megint szép lesz, meleg, napsütéses. Ernyedt izmokkal, lustán hever az ágyon, arcát rásimítja a párnára, és nézi a tárgyakat, amelyek végérvényesen körülvették ez alatt a pár év alatt, egyenként hordta fel őket, hogy elviselhetővé tegye a lakását, a szobát a tenyéryni konyhával és az ablaktalan mosdófülkével; számba veszi a tárgyakat, mint minden reggel, valami megmagyarázhatatlan undorral: alacsony kávézóasztal a sarokban, két lakkozott láda a két oldalán, báránybőrrel letakarva, aztán könyvespolc, ágy meg az öreg szék, amelyik sehogy sem illik ebbe a csörgés padlójú környezetbe.

Akár a testet öltött megdöbbenés, úgy állt az édesanyja az ajtóban, amikor először jött hozzá, sötét virágos rakott szoknyájával meg a fekete fejkendővel, kezében kosárral, amiben körtét hozott neki az otthoni fáról, kicsi, édes levű körtét; lihegve állt az ajtóban, mint ha félne belépni, rálépni a padlóra terített hófehér csörgére, a szeme tágra nyílt, ahogy körülnézett, s valósággal be kellett húzni a szobába, miután levetette a sötét előszobában a széttaposott cipőit, bütykös lábujjakkal, megkérgeedett bőrével, eldagadt bokájú lábaival óvatosan ment végig a frissen vásárolt csörgén, leereszkedett a keskeny ágyra, magához ölelve a kosarat a kisárgult, apró körtékkel, amiknek az illata egyszerre betöltötte

a szobát. Na, mit szól, édesanyám, a lakásomhoz, mutatott körbe a szobán valami furcsa büszkeséggel. Jaj, te Margit, te Margit, ingatta a fejét az öregasszony, mint aki képtelen magához térni, s a szürke szemek idegesen motoztak erre-arra a csupa-ránc arc árnyékából; sehogy sem tudott megbarátkozni a kisasztal melletti ládákkal, s csak amikor búcsúzni kezdett, rukkolt elő a gondolataival, kérhetnék valami pénzt kölcsön, mondta, hogy vehess magadnak egy szekrényt és valami becsületesebb asztalt meg széket, hagyja csak, édesanyám, mondta nevetve, jó ez nekem így, ahogy van. Csóválta a fejét az öregasszony, s a szeme minduntalan a kisasztal melletti ócska ládákra vándorolt.

Felkönyököl, lába előbújik a paplan alól, és lemoszkál az ágy mellé, az ócska műanyag papucsok után, ezt figyeli, a barna bőrű, izmos lábakat, amelyek még így, felülről nézve is vékonynak tűnnek – mindenképpen elégedetlen magával. Lesodorja a paplant, és nyújtózkodik, pattognak alatta a rugók, ahogy felkel, és becsoszog a mosdófülkébe, a levegő felmelegedett az éjszaka, áporodott és párás, villanyt gyújt, és megengedi a vizet, hörögnek a vezetékek a falban, visszhangzik tőlük az apró fülke, megint elfelejtett fogkrémet venni, erre gondol, miközben a kefére préseli az összelapított tubusból a maradékot, végül beúszik a tükör látóterébe, nem szereti, pontosabban már nem szereti ezt a pillanatot: fáradt nézésű szemek, hosszúkás, nyúzott arc, dús fekete haj, ősz szálakkal, apró ráncok a nyakon, valahol a bőr alatt; egyenletesen sistereg a csapból a vízszugár, miközben a gyöngyházkörmű ujjak rátapogatnak a bőrére, masszírozzák a szeme sarkát, az ál-

la két oldalát, aztán beletúrnak a hajkoronába, amelyik puhán szétomlik a vállán, a könnyű, rózsaszín hálóingen. Visszamegy a szobába, cigaret-tára gyújt és felöltözik, a két vékony csuklójú kéz függén tevékenykedik előtte, újságpapírt tesz a kisasztalra, szalámiszeletet bont ki zsírpapírból, kenyeret vág, és majszol étvágytalanul, miközben szórakozottan nézi a könyvespolc unalomig ismert könyveit, duruzsol a teafőző a villanyrezsón, amikor a csuklója a kocka alakú fekete karkötőórával durván eléje tolakszik.

Felkapja táskáját, és szürcsölve kiissza a csészéből a teát, mint mindig, a kis, barna börtáskával a kezében, a szoba közepén állva, aztán elindul; a lépcsőház üres, a levegő hűvös, a lábai gyorsan váltogatják egymást a látóterében, előbukkannak és eltűnnek a szoknyája alatt, ezt figyeli, meg a barna, keskeny cipőjét a kockaköveken, és mindenképpen elégedetlen az izmos, vékony lábaival, de a csípője kerek, feszül rajta a divatos szoknya, ringatóznak a mellei, ahogy lép, dühösen kapja fel a fejét, emberek rohannak előtte a lejtős úton a városközpont felé, ismerősök és ismeretlenek, az út két oldalát apró házak szegélyezik, fellép a járdára, mert dübörögve jön lefelé a lejtőn az autóbusz, a kisváros egyetlen járata. Imre meg Pista viharzik el mellette nevetségesen megnyújtott lépésekkel, háromnegyed van, kiáltja neki Imre, kapkodd gyorsabban a lábad, a nyitott vaskapun már az utolsónak érkezők fordulnak be, a nagykönyv előtt sorba állnak az emberek, mérnökök, rajzolók meg technikusok, Ica, a kis szőke titkárnő topog az asztal mellett, gyorsabban, mondja, már rég be kellett volna vigyem a kondikát, beírja a nevét, és megnyugodva sétál be a hosszú,

világos rajzterembe. Éppen röhögnek valamin, amikor belép, ülnek az asztalok tetején, lóbázzák a lábaikat, és magyaráznak, Mutyürke a sarokban a teát főzi a férjének a villanyrezsón, mint mindig, hogy aztán elvonuljanak az asztaluk mögé, és összebújva reggelizzenek, Imre fésülködik, pipiskeli a ritkás haját tenyérszerű zsebtükre előtt, Laci a fiókját rámulja az asztalra, tollakat, tushúzókat, körzőket és vonalzókat sorakoztat maga elé, aztán módszeresen tűhegyesre hegyzi megszámlálhatatlan ceruzáját. Pista már kiabál, melyiketek csórta el a pauszomat, hülye szarkák, az arca vörös a dühtől, az isten verje meg, mondja és csapkod, Mari a pletykáit forgatja a fejében, amivel egész nap tömni fogja őket, sugdolózik Gyöngyivel, a beképzelt rajzolójával, minden ismerőst sorra vesznek, és vájkálnak a mocsokban, másszatok le az asztalomról, mondja dühösen, na, sipirc! Bandi felröhög, vegye már el valamelyik feleségül ezt a Margitot, hogy ne lássam itt minden reggel a kiéhezett pofáját, felkapja a fejét, és vadul megnézi a vállas alakot.

Hiszen, ha jól meggondolja, ez a nyavalyás volt az oka, hogy itt ragadt ebben a porfészekben, ahol csak a kötelező évet akarta eltölteni, legalábbis így képzelte, amikor ide helyezték a technikum elvégzése után, micsoda év volt, csupa huszon-évesek kerültek a tervezőintézetbe, és nagyszerűen megértették egymást, állandóan összejöttek, kirándulásokat rendeztek, és fizetésnapokon hangos volt tőlük a kertvendéglő, egy ilyen délután került össze Bandival is, hogy olyan házasságra kacsintó szerelem legyen belőle, vagyis ő gondolta ezt azokban a napokban, amelyek olyan észrevétlenül teltek el, s ezt soha nem fogja meg-

bocsátani Bandinak; micsoda esték voltak, meztelesenül heverésztek a szoba közepén, a frissen vásárolt, hófehér csergén, és itták a fenyővizet, aminek most már a szagától is rosszul lesz, s ő csendesen, halkán duruzsolt, lakást, bútorokat és gyereket képzelt kettejük köré, miközben Bandi lehunyt szemmel feküdt a hátán, és titokzatosan mosolygott, s amikor már minden a helyén volt lehunyt szemei előtt, megérkezett a Bandi menyasszonya, akiről addig senki nem tudott semmit, és aki éppen elvégezte az egyetemet; szóval fiatalok voltak, és jól kijöttek egymással, csak később romlott el ez az egész, amikor megszaporodtak a házasságok, családapákká és családananyákká váltak a kollégák, és mindegyiket az érdekelte: mennyi prémiumot kap a másik.

Elfordítja a fejét, műanyag hátú szeggel rajzpapírt fog az asztalra, csend van a teremben, a fejek az asztalok fölé hajolnak, ceruzák sercegnek, papírlapok zizegnek, Mari átszól valamit Gyöngyinek, halkán kuncognak, mert egy-két szóból is értik egymást, az isten verje meg, szitkozódik Pista a sarokban, és itatóssal próbálja felszárítani a lecseppent tust a papírájáról, Imre röhög, Gyöngyi pontosan kilenc órakor bekapcsolja a táskarádióját, a zene előmlik az asztalok között, Mari ütemesen lógatja a fejét, és tátog: pam-pam-param, ráhajol az asztalra, a papír fölött óvatosan mozog a két barna kéz, pattogzik a gyöngyházfényű lakk a körmökön, a hosszú ujjak ráillesztik a tushúzót a vonalzóra, és elindítják, nedvesen fénylik a fekete vonal a lapon, aztán a bal kéz lassan, óvatosan csúsztatja lefelé a vonalzót, szaporodnak a fekete vonalak, visszafogott lélegzettel mozgatja a finomra fent eszközt, amikor felcsattan a feje

fölött Bandi, bumm, kiáltja erősen, harsányan röhögnek az asztaloknál, miközben kivörösödve földhöz vágja a vonalzót, hülye állat, mondja, káromkodva itatja fel az elmázolódott fekete foltot. Mari a zene ütemére lógatja a fejét, és dúdol, pam-pam-param, Pista kiabál a sarokban, nem látta valamelyik a rádiómat, de senki sem válaszol neki, Kati jön át a számítóktól, gyerekek, adjatok egy fazekat kávénak, mondja, és végigsétál az asztalok között, senkinek nincs egy pléhcsupra, csodálkozik, ráteszi bőrszoknyás fenekét az asztalára, himbálja a lábát, miközben Gyöngyinek magyaráz valami pasasról, akit mostanában helyeztek a városba. A kezében reszket a vonalzó, mert érzi, hogy mozog Kati alatt az asztal, nem mennél a fészkes fenébe, kérdi fojtott hangon, nem mennél a fészkes fenébe az asztalomról, ja, drágám, néz vissza sértődötten Kati, miért nem szólsz, hogy zavarlak, Bandi az órájára pillant, és lecsapja a logarlécet, na, mondjuk, hogy szünet, mondja, és feláll, feszíti a derekát, Imre előveszi a zsebtükrét, nekitámasztja egy könyvnek, és módszeresen kinyom egy pattanást a homlokán, Bandi az ablakhoz megy, zsebre tett kézzel kibámul, micsoda idő, mondja, nem jösztek délután fürdeni, Gyöngyi áthúzza a székét a Mari asztalához, Imre kicsomagolja a tízóraiját, hallottátok, kérdi két falat között, hogy a kapusunk nyert egy autót, nem is ő nyerte, mondja Mari, valakivel közösen vették a sorsjegyet, ő meggyújt egy cigarettát, és kilép a folyosóra, elmegy a büféig, kiflit vásárol, mint mindennap, a társaság már visszaült a rajztáblákhoz, elégedetten kérőznek a papírjaik fölött, amikor belép, kávé tesz a rezsóra és leül; Acél jön be, a testes, pókhasú főmérnök, lassan lépked előre az asztalok között, megnézi a terveket, és mindenkivel vált néhány szót.

Nem jön kávét inni, mondta valamikor két évvel ezelőtt, s benne fellobbant a düh, mert így ment ez, amióta megkapta a garzont; Mariék: összedugták a fejüket, irigykedve, dühösen pillantgattak rá, persze, mondták állandóan, csak így lehet érvényesülni, ha feldobod magad az igazgatónak, erről beszélt az egész intézet a háta mögött, s valahogy utána vetették magukat a férfiak, a könyvelő, a műhelyfőnök meg a többiek; nem jön kávét inni, mondta egy nap Acél, amikor éppen szedelőzködött, s erre egyszerre feléje fordultak a gúnyos arcok, három óra volt, kifele tolongtak már az emberek a kapun, s ő belenézett az irigy pofákba, dehogynem, mondta hangosan, hogy mindenki hallja, Bandi elbiggyesztette a száját, és kifordult az ajtón, Acél diadalmasan szétnézett, de a szemében ott bujkált az aggodalom, mert tudta, hogy másnap mindenki erről fog beszélni, rosszkedvűen mentek a kis cukrászda felé, a főmérnök idegesen le- és felfelé nézett az utcán.

Érzi, hogy megáll az ember a háta mögött, azt a kócerájt felmérted, Margit, tudod, a Patak utcában, kérdi. Hátradől, fel, Acél úr, bólogat, de nem pillant rá, érzi, hogy a nagy, lapátszerű kéz ránehezedik a vállára, s valahogy pontosan érzi, hogy a férfi szemei lefelé motoznak a ruhája kivágásán, a látóterébe beúszik a Bandi gúnyos arca, éppen rákacsint a főmérnökre, a szék kibukfencezik alóla, s ahogy csak bírja, mellbe löki a magas, pocakos férfit, egyetlen megvadult mozdulattal felkapja a rajzasztról a hatalmas íjat, miközben a tusosüveg végiggurul a papíron, a teste kifeszül, s már pendül is az ideg hangosan, Acél nekiesik a falnak, miközben rémülten kiáltoznak az emberek az asztalok mögött, és egymás hegyén-hátán kifelé menekülnek, a nyílveaszó remeg a hájas testben, hozzászegezi az ízléstelen nyakkendőt a kék, fris-

sen vasalt inghez, Acél falfehér arccal próbálja kitépni magából a szakállas nyílhegyet...

Ráhajol a rajzasztalra, a férfi lecsúsztatja súlyos kezét a válláról, ez elég sürgős munka, Margit, úgy igyekezz vele, bólogatva nézi, ahogy a pipaszár lábak eltávolodnak az asztalától, pattan a kezében a ceruza, a hosszú hegy végiggurul a lapon; délután elmegy majd a kórháziba, meglátogatni az édesanyját, kompótot kell vinni neki, ami szemmel láthatóan jólesik az öregasszonynak, s amit minden biztonnyal a többi betegnek ad, soha nem látta, hogy evett volna belőle, erre gondol, miközben csillogó fekete vonalakat húz egymás alá. A papír izzik a szeme előtt, ment a nyitott ablakon át éppen rásüt a nap, a szája keserű, micsoda délután lesz ez is, tűnődik, és egyáltalán micsoda délutánjai vannak, kábultan húzza egymás alá a fekete vonalakat; arra eszmél, hogy a nyitott ablakon át friss levegő áramlik be, szedelőzködnek már az emberek, fiókok csattannak, ceruzák zörögnek, papírlapok surrognak, ahogy az óvatos kezek összecsavarják őket. Veszi a táskáját, megigazítja a haját, és elindul, az utcák hangosak, megkezdték már a korzózást a vakációzó diákok, keresztül-vág az apró téren, a kisváros büszkeségén, az egyetlen önkiszolgáló felé, ahol tömött sorok állnak a pénztár előtt ilyenkor, kiemel egy kosarat a rakásból, és tűnődve járkál a konzervhegyek között, kiválaszt egy barackkompótot; Imre lép az üzletbe, őt figyeli, ahogy ügyetlenül fogja a kosarát, és az üzlet végébe megy vele, habozva áll a negyedliteres és félliteres konyakosüvegek előtt, kifizeti a kompótot, és kilép az utcára, lassan ballag az öreg kapuk között. A torka elszorul, amikor kinyitja a szobaajtót: az ágy szétdúlt, gyűrött, a cserge a földön, rajta a szétnyitott könyv, ahogy ledobta az este, a háló-

ing lecsúszni készül a takaróról, süketen ketyeg az óra az ócska széken; keserű szájjal veti be az ágyat.

Néha, de volt olyan év, amikor kétszer is eljött az apja hozzá, mindig váratlanul, ha éppen valami dolga akadt a városban, kopott kabátban, csupa sár csizmákkal, döngő lépésekkel ment keresztül a szobán, és az arcán, azon a hatalmas, bozontos, félelmetes arcon mindig ott remegett az a gyerekes ravaszság; nagyon szerette ezt a mindig morgó, mindig siránkozó, pálinkaszagú öregembert, ahogy dübörgő léptekkel bevonult a szobába, ledobta magát az ágyra, hogy vagy, lányom, kérdezte, olyan természetesen, mintha csak pár napja váltak volna el, s ő furcsa érzésekkel ült a báránnyőrrel letakart lánán, és lopva bámulta az apját, ezt a kicsattanó arcú embert, akinek a bőre alatt sűrűn keresztezték egymást a pókháló finomságú erek, s akit olyan közelinek érzett, annyira hozzá tartozónak. Bámulta maga előtt az öreg a padlót, fel-felhorkanva, dühösen rázta bozontos üstökét, látod, anyád is mit művel velem, panaszkodott keservesen, mintha csak nemrég váltak volna el, és az akkor megkezdett témát folytatná, nem elég, hogy megkeserítette az egész életemet, még vén-ségemre sem hagy nyugton, mondta, s a szemét egy pillanatra sem emelte fel a földről, a múltkor is hazamegyek gyanútlanul, az ajtó bezárva, nézem, a kulcsot, nincs a helyén, rajtam röhögött az egész falu. Súlyosan ingatta a fejét az öreg, miközben az arcáról egy pillanatra sem tűnt el a ravaszság, kizárt a házamból, mondta, a házamból, amit én húztam fel, ezzel a két kezemmel, ni! Ült

a ládán az apja előtt, s valami csendes mosollyal bámulta, lehet, hogy édesapám részeg volt, mondta meleg hangon, s legszívesebben megsimogatta volna a hatalmas fejet, részeg, részeg, morgott dühösen az öreg, anyád is mindig ezt fújja. Egy darabig csendesen fortyogott magában, összeráncolt homlokkal, aztán váratlanul a mellére ütött: de azt nem gondolja meg, hogy mennyit kínlódtam, mi? Valami zsidóság fut végig a testén, mert olyan jó volt így szemben ülni ezzel a morgó öregemberrel, és hallgatni az örökös zsörtölődését; a pénzt eldugta, jó, nem szóltam semmit, mondta dühösen, a falnak elpletykált, hallgattam, és látod, mi lett belőle? Kínlódba lélegzett az öreg, a homlokán lassan kisimultak a ráncok, valahogy a gyerekes ravaszság eltűnt az arcról, mély lett a szeme és rettenetesen üres, csendesen mondta: egész életében, esküszöm neked, te Margit, egész életében nem volt egyetlen tisztességes szava hozzám... Sokáig hallgattak, aztán zavartan szedelőzködött az öreg, hát, mondta tétovázva, most már ne haragudj, hogy alkalmatlankodtam itt neked. Kikísérte az apját, és nézte, ahogy ravasz vonásokkal, de tétován topog az ajtóban, amíg elszánja magát: nem tudnál adni nekem vagy öt lejt, mondta szégyenkezve, hideg van, tudod, meginnék egy féldecit. Görcsösen felnevetett, hogy meg ne szakadjon benne valami a fájdalomtól, és berohant a szobába a táskája után.

Áll a konyhában és tűnődik, mit vihetne még az anyjának, aztán legyint, papírba csomagolja a kompotósüveget, és elindul, így megy ez, hetente kétszer lefele ballag az utcán egy kompotósüveggel, amit az anyja biztosan a többi betegnek ajánl, sohasem látta, hogy evett volna belőle.

Nézzé, kisasszony, mondta valamikor hetekkel ez előtt az alacsony, egérképű orvos, miközben gondosan almát hámozott egy kis, fényes késsel az íróasztala mellett, nem titkolhatom el, hogy az édesanyja állapota igen válságos; ruganyosan himbálózott a levegőben a piros almahéj, átvillant a szeme előtt, és eltűnt a szemétkosárban, azt is mondhatnám, sercegett az alma az orvos fogai között, hogy szinte reménytelen. Valami édes, émelyítő nyál csordul a szájába, ahogy végigmegy az orvosságzagú folyosón, és benyit a kórterembe, fejek fordulnak feléje, a két sorba állított ágyakról, amelyeket fehérre mázolt, ragacsos tapintású éjjeliszekrények választanak el, a fal is émelyítően fehér; az öregasszony erőtlen kézzel int a sarokból, de a fejét nem emeli fel a párnáról, a szeme tompa fényű, sötét árok húzódik alatta. Lassan a lázas arc fölé hajol, és megcsókolja, hoztam egy kis kompótot, mondja, mint mindig. Nem kellett volna, suttogja az öregasszony, igazán nem kellett volna, hogy költekezz miattam, leül az ágy szélére, hát, kérdi, hogy érzi magát édesanyám? Ingatja a fejét az öregasszony, így se, úgy se, mondja, csak rettenetesen unom magam, vigasztalni próbálja, mint mindig, hagyja csak, majd meggyógyul, ennek is vége kell legyen egyszer, fáradt arccal hallgatja az öregasszony, és bólogat, aztán Sándor miért nem jön soha veled, kérdi szemrehányóan, hiszen megígérte, hogy eljön.

Ültek az ágyon, és beszélgettek erről-arról, festőkről és képekről, mert Sándor rajztanár volt, fél éve helyezték a városba, szóval ültek az ágyon, a feje a Sándor ölében, amikor csengettek, élesen, türelmetlenül szólt a csengő, káromkodva ment ajtót nyitni, aztán megenyhült, mert kipirult arccal

az édesanyja állt a küszöbön, a karján az elmaradhatatlan kosárral, hű mennyi lépcső, mondta, és belépett, hoztam neked egy kis gyümölcsöt otthonról, magyarázta, s csak akkor vette észre Sándort, hirtelen elhallgatott, és tanácstalanul nézett a férfi felé, aki meztelen lábujjaival a félcipője felé kaparászott, nem tudtam, hogy vendég van nálad, mondta az édesanyja, aztán megzavarodva Sándor felé fordult: nem tudtam, hogy vendég van nála, ismételte meg árván, és ez az egész olyan mulatságos volt, ahogy a kicsi rakott szoknyás öregasszony és a hatalmas szőke férfi ijedt arccal meredt egymásra, elvette az anyjától a kosarat, és bevitte a parányi konyhai fülkébe, egyenként tette a polcra az illatos, sárga körtéket, hol dolgozik, kik a szülei, kérdezgette az öregasszony Sándort, ezt figyelte, a szobából átszűrődő hangokat, a vér az arcába futott, mert az édesanyja egészen gyerekesen azt kérdezte Sándortól: maga ugye udvarol Margitnak, mintha ez a világ legtermészetesebb dolga lenne, igen, hát szóval... dadogta Sándor kétségbeesve, valami olyasmi. Jó lány Margit, mondta az édesanyja, tessék elhinni, nagyon jó lány, jószívű meg dolgoz, és annyit kínlódtam érte, amíg elvégezte az iskolát, mert ugye manapság már csak a diplomás lányok... Hát bizony, mondta Sándor kínosan, ez már így van manapság. Mennyit nevettek ezen a jeleneten, még azon a napon is, amikor Sándor megkapta az áthelyezését, és elutazott.

Jó ember az, mondja erőlködve az öregasszony, láttam én rögtön, hogy rendes ember, mondd meg neki, hogy nagyon szeretném látni! Jó, jó, édesanyám, megmondom neki, mondja, és titokban az órájára pillant, szárazon köhög az öregasszony, és

felsőhajt, csak beteg ne legyen az ember, mondja panaszosan, a múlt héten is meghalt egy asszony, itt a tizenötösben, azt mondják, rákja volt. Itt is, ott is búcsúzkodnak már a látogatók, csattognak a fém éjjeliszekrények, ahogy a betegek eltüntetik a csomagokat, hát, mondja és feláll, rémülten nyílnak rá az öregasszony szemei.

3

Lehetetlen érzés, ahogy megtorpan a kórház kapujában, felfelé és lefelé néz az úton, mint aki azon tűnődik, hogy végül is merre induljon, délutáni nap motoz a városkert öreg gesztenyefái között, a városka egyetlen tömbháznegyedéből lefelé áramlik a tömeg; sóhajtva indul haza. Lassan, ráérvén járnak körülötte az emberek, valami tompa ködön keresztül nézi ezt a mozgást, a világ kavargva és színesen beáramlik a szemébe: részek tolonganak ki a nyárikert kapuján idegesítő gajdolással, a járdán ráncos arcú, görnyedt öregember kerüli ki őket, reszket a keze a szalmasárga, simára koptatott boton, merev tartású fiú baktat előtte, hóna alatt hangosan bög a táskarádió, srácok csattognak végig az úton, miközben egy régi ház ablakából kíváncsi öregasszony-arc tolakszik elő, egyenletesen vonulnak visszafele a kockakövek. Legszívesebben felsikoltana, csak úgy, minden ok nélkül, erősen, élesen, ahogy belép a szobába, ebbe a tiszta, rendes, világos odúba, ahol minden a helyén van, s ahova mindent ő választott magának, hosszas gondolkodás után, a táskáját az alacsony asztalra teszi, és végigfekszik az ágyon, a fejét belesimítja a tenyereibe, az óra sebesen zakatol valahol a füle mellett.

Homályos négyszög az ablaknyílás, amikor a csengetésre felkapja a fejét, kábultan megy ajtót nyitni, Imre áll a sötét lépcsőházban, hóna alatt papírba csomagolt üvegféle, untam magam, mondja, gondoltam, felnézek hozzád, félreáll, kábultan nézi, ahogy a fiú lehúzza a cipőit az előszobában, aztán otthonosan bevonul, az üveget az asztalra teszi, valami konyakot is hoztam, közli, és kényelmesen elheveredik a csergén. Vizespoharakat hoz a konyhából, miközben Imre egy késsel kiügyeskedik az üvegből a dugót, és tölt, kiáltoznak a gyermekek a nyitott ablak alatt; néha rettenetesen vacakul érzem magam, mondja Imrének, ne haragudj, irtó rohadt hangulatom van néha, az ujjai motoznak a cserge bolyhos szálai között, Imre a tervéről beszél, a raktárhelyiségről; amire túl kicsi a pénzalap, a szoba lassan átváltozik, valahogy nagyobb lesz, a cserge világít a földön, fekszik a hátán, a feje az Imre combján, figyel, ahogy a hajával babrál a fiú, az utcai lámpák fényfoltokat dobnak a plafonra, simogatják a meleg ujjak a bőrt az álla alatt, bevándorolnak a blúza alá, feküdjünk le, Margit, mondja Imre kiszáradt torokkal, s ő engedelmesen megy az ágyig, meggyújtja az olvasólámpát, és előveszi a takarót, aztán a lábait maga alá húzva felkuporodik az ágyra, a hátát, a fejét, a hideg falnak támasztja, nézi az asztalt a kiürült konyakos-üveggel meg a vizespoharakkal, a báránybőrrel letakart ládát, amelyikre Imre éppen a zakóját teszi óvatosan, alapos mozdulatokkal, ritkás, szőke haja csapzottan lóg az arcába, maga elé révedezve, megszokott mozdulatokkal tágítja nyakkendőjén a hurkot, vigyázva emeli ki, nehogy összeborzolja vele a haját; összehúzott szemmel, keserűen nézi a vetkőzöt, a körme alatt serceg a takaró, Imre felkapja a lábát, és idegesen tépi cipőjén a fűzöt, ide-oda tántorog behajtott bal lábán, sietősen rán-

gatja a nadrágszíját; érzi, hogy ez az egész ropant nevetséges, a gyomra felkavarodik, a hátát erősen nekiszorítja a hűvös falnak, hagyd abba, üvölti, hagyd abba, és menj a fészkes fenébe, Imre rámered, mi bajod, Margit, kérdi megzavarodva, az arca eltorzul, hányinger az egész, sziszegi keservesen, hát nem érzed, hogy ez az egész egy nagy hányinger, a gyomra görcsbe rándul, leugrik az ágyról, és imbolyogva megy a mosdófülkébe, kínlódva hajol a kagyló fölé, erősen visszhangzik a köhögése, az arca ijesztően sápadt a tükörben, vastag fekete csíkokban csorog a szeme sarkából a festék, a szája vértelen, a ruhája gyűrött, elcsavarja a hideg vizes csapot, de csak a csövek hörögnek gúnyosan a faliban, valahol a háta mögött.

A szoba üres, akár a feje, amikor visszamegy, szinte nyugodtnak tűnik, pedig a cserge szétdúlva hever a földön, rajta a felborított hamutálca a szét-szóródott csikkekkal, az asztról lecsúszott a terítő, rosszkedvűen tesz-vesz, megveti az ágyat, és levetkőzik, az órát előkészíti az ócska támlásszékre az agya mellé, aztán a könyvespolc elé (térdel, nézi az unalomig ismert könyvcímeket, sóhajtva húzza elő a görög mitológiát.